

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
E-mail: depek_spoudon@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Γ. Κοτσιφάκης
Τηλέφωνο: 210-344 32 76
Fax: 210-344 23 65

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας: **ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ**

Μαρούσι, 18/11/2016
Αρ. Πρωτ.: Φ3/197453/Δ4

ΠΡΟΣ:

- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων (μέσω των Περιφερειακών Δ.Ε.)
- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Επαγγελματικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ.Ε.)
- Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων Θεσσαλονίκης 151, 176 10 Καλλιθέα

ΚΟΙΝ:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής Αν. Τσόχα 36, 115 21, Αθήνα

Θέμα: Οδηγίες διδασκαλίας για το μάθημα Προσανατολισμού «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός – Ασφάλεια & Υγεία στο χώρο εργασίας» της Α΄ τάξης Ημερησίου ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2016-2017

Σε συνέχεια της σχετικής εισήγησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Πράξη 44/03-11-2016 του Δ. Σ. Ι.Ε.Π.), σας αποστέλλουμε οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος Προσανατολισμού «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός-Ασφάλεια & Υγεία στο χώρο εργασίας» της Α΄ τάξης Ημερησίου ΕΠΑ.Λ. για το σχολικό έτος 2016-17.

Αναλυτικότερα:

ΜΑΘΗΜΑ: ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ – ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΥΓΕΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (2Ω)

Α΄ τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. (ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ)

Αναλυτικό πρόγραμμα Σπουδών: [ΦΕΚ 2446/Τεύχος Β΄/13-11-2015](#)

Διδακτέα ύλη:

Από το βιβλίο: ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ «ΣΧΕΔΙΑΖΩ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΟΥ»

Α΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ των ΒΑΓΓΕΡ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ, ΒΟΥΤΣΑΔΑΚΗ ΑΝΤΩΝΙΑ, κ.ά.

Οι οδηγίες διδασκαλίας και η σειρά των κεφαλαίων του σχολικού εγχειριδίου είναι βασισμένες στη δομή που προτείνεται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1 ^ο	Γνωρίζω το σήμερα Διερευνώ το αύριο	Δραστηριότητα 1 ^η
2 ^ο	Η προσωπικότητά μας, κλειδί για το μέλλον	Δραστηριότητα 2 ^η Οι μαθητές/τριες μπορούν να συμπληρώσουν το Τεστ Επαγγελματικών Ενδιαφερόντων και το Τεστ Εργασιακών Αξιών στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.eoppep.gr/teens/
8 ^ο	Οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	Δραστηριότητα 13 ^η και 14 ^η
9 ^ο	Παίρνοντας εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	Δραστηριότητα 15 ^η Οι μαθητές/τριες μπορούν να συμπληρώσουν το Τεστ Επαγγελματικών Αποφάσεων στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.eoppep.gr/teens/
3 ^ο	Αναπτύσσομαι δια βίου	Δραστηριότητα 3 ^η
11 ^ο	Τι μας χωρίζει τι μας ενώνει	Δραστηριότητα 19 ^η και 20 ^η
4 ^ο	Το εργασιακό περιβάλλον στον 21 ^ο αιώνα	Δραστηριότητα 5 ^η
5 ^ο	Το ζήτημα της ανεργίας. Αντιμετωπίζεται	Δραστηριότητα 6 ^η – 7 ^η – 8 ^η
6 ^ο	Σήμερα στο Σχολείο, Αύριο στην Αγορά Εργασίας: Ένας εργαζόμενος και μια εργαζόμενη που συνεχώς μαθαίνουν και εξελίσσονται	Δραστηριότητα 9 ^η Σύνταξη βιογραφικού από κάθε μαθητή/τρια Αξιοποίηση πρότυπου σύνταξης βιογραφικού Europass. Ηλεκτρονική διεύθυνση: https://europass.cedefop.europa.eu/el/documents/curriculum-vitae Δραστηριότητα 10 ^η - Παιχνίδι ρόλων

		Αξιοποίηση πληροφοριών από την ιστοσελίδα του ΟΑΕΔ http://prev.oaed.gr/index.php?lang=el
7 ^ο	Σπουδές και Εργασία χωρίς σύνορα	Δραστηριότητα 11 ^η – 12 ^η
10 ^ο	Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα	Ενημέρωση για τις πρόσφατες αλλαγές στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ενημέρωση για τους τομείς και τις Ειδικότητες των ΕΠΑ.Λ., καθώς και για τη διαδικασία εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
12 ^ο	Ταξινόμηση Επαγγελμάτων	Δραστηριότητα 21 ^η Επισκέψεις στα εργαστήρια των Τομέων των ΕΠΑΛ και ενημέρωση από τους/τις εκπαιδευτικούς των Τομέων. Οι μαθητές μπορούν να πάρουν συνεντεύξεις από τους/τις εκπαιδευτικούς των Τομέων που λειτουργούν στη σχολική μονάδα αλλά και από επαγγελματίες της περιοχής.
Μέρος Β	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
Εισαγωγή στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία	1.1 Εισαγωγή στην έννοια της ασφάλειας και υγείας στην εργασία (ΑΥΕ) 1.2 Η έννοια του εργατικού ατυχήματος και της επαγγελματικής ασθένειας (ορισμός, αναγγελία, διερεύνηση, οικονομικός αντίκτυπος και Στατιστικά στοιχεία) 1.3 Εθνικοί, ευρωπαϊκοί και διεθνείς οργανισμοί ΑΥΕ και οι πολιτικές τους Πηγές πληροφόρησης για θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων	Παρουσίαση χρησιμοποιώντας αρκετά πρακτικά παραδείγματα για διευκόλυνση της κατανόησης των εννοιών ☞ Προβολή ταινιών και φωτογραφιών από πραγματικούς χώρους εργασίας ☞ Προβολή ταινιών (κινουμένων σχεδίων) με τον ήρωα Naro του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ΑΥΕ (EU-OSHA) ανάλογα με την συζητούμενη ενότητα (π.χ. χημικοί κίνδυνοι) ☞ Μελέτη περίπτωσης: Εκτίμηση του συνολικού κόστους ενός εργατικού ατυχήματος (επιχειρησιακό, ασφαλιστικού συστήματος, συστήματος περίθαλψης κλπ) ☞ Προβολή σχετικών ιστοσελίδων on line
Η έννοια του επαγγελματικού κινδύνου	Πηγές κινδύνου και κίνδυνος στην εργασία (κατηγοριοποίηση παραγόντων κινδύνων, αποτελέσματα των κινδύνων, η σημασία της πρόληψης,	☞ Παρουσίαση του περιεχομένου χρησιμοποιώντας πρακτικά παραδείγματα για διευκόλυνση της κατανόησης των εννοιών ☞ Προβολή ταινιών και φωτογραφιών από πραγματικούς χώρους εργασίας

	γενικές αρχές της πρόληψης, αντιμετώπιση των κινδύνων): 2.1.1 Χημικοί παράγοντες (χημικές ουσίες και μείγματα, αμίαντος, σκόνη, αναθυμιάσεις, καπνοί, αέρια, υγρά και ατμοί, μέταλλα, όρια επαγγελματικής έκθεσης) 2.1.2 Φυσικοί παράγοντες (φωτισμός, αερισμός, μικροκλίμα, θόρυβος, δονήσεις / κραδασμοί, ιοντίζουσα και μη ιοντίζουσα ακτινοβολία, όρια επαγγελματικής έκθεσης) 2.1.3 Βιολογικοί παράγοντες (μικροοργανισμοί, κυτταροκαλλιέργειες κλπ, όρια επαγγελματικής έκθεσης) 2.1.4 Εργονομία (θέση κατά την εργασία, εργασία σε οθόνες Η/Υ, διευθετήσεις χώρων εργασίας, ανύψωση, μεταφορά, διακίνηση και στοίβαξη φορτίων) 2.1.5 Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες (άγχος, εκφοβισμός, σύνδρομο burnout, παρενόχληση, βία, ευεξία στην εργασία, συμφιλίωση οικογενειακής και εργασιακής ζωής, υγιεινός τρόπος ζωής-διατροφή, άθληση) 2.1.6 Οργάνωση εργασίας (χρόνος εργασίας, βάρδιες, νυχτερινή εργασία, μονότονη εργασία) 2.1.7 Προστασία των νέων, εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων 2.1.8 Κίνδυνοι από τον τεχνικό	↳ Προβολή ταινιών (κινουμένων σχεδίων) με τον ήρωα Naro του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ΑΥΕ (EU-OSHA) ανάλογα με την συζητούμενη ενότητα (π.χ. χημικοί κίνδυνοι) ↳ Παρουσίαση σε Η/Υ της μεθόδου εκπόνησης εκτίμησης κινδύνου μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου π.χ. για ένα σχολείο και για μια εταιρεία catering. ↳ Ανάθεση ομαδικών εργασιών (projects) π.χ. εντοπισμός κινδύνων σε χώρο εργασίας ↳ Επίσκεψη εμπειρογνώμονα /επαγγελματία της ΑΥΕ και συζήτηση με τους μαθητές.

	εξοπλισμό (μηχανήματα, συσκευές) 2.1.9 Εργασίες σε ύψος (ικριώματα, φορητές κλίμακες) Κίνδυνοι από το ηλεκτρικό ρεύμα	
Το σύστημα διαχείρισης ασφάλειας και υγείας σε μια επιχείρηση	3.1 Η αρχή της ευθύνης του εργοδότη, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις 3.2 Οι γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών – Μελέτη εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου και Παραδείγματα 3.3 Οι υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του τεχνικού ασφάλειας (ΤΑ) και του γιατρού εργασίας (ΓΕ) 3.4 Το δικαίωμα της συμμετοχής των εργαζομένων (εκπρόσωποι εργαζομένων, δικαιώματα και υποχρεώσεις) 3.5 Η υποχρέωση επίβλεψης της υγείας των εργαζομένων και προαγωγής της υγείας τους (διενέργεια ιατρικών εξετάσεων, δικαιώματα και υποχρεώσεις) 3.6 Εκπαίδευση και ενημέρωση των εργαζομένων – καλλιέργεια κουλτούρας πρόληψης. 3.7 Ελάχιστες προδιαγραφές των χώρων εργασίας, σήμανση ασφάλειας και υγείας, πυροπροστασία, εργασία σε κλειστούς χώρους 3.8 Μέσα ατομικής προστασίας (γενικά στοιχεία) 3.9 Πρώτες βοήθειες Μελέτη Περίπτωσης (Case study): Ειδική διαδικτυακή	Παρουσίαση του περιεχομένου με Power point ☞ Προβολή ταινιών και φωτογραφιών από πραγματικούς χώρους εργασίας ☞ Προβολή ταινιών (κινουμένων σχεδίων) με τον ήρωα Naro του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ΑΥΕ (EU-OSHA) και συζήτηση ως προς το μήνυμα της ταινίας ☞ Παιχνίδια ρόλων με βάση ρεαλιστικά σενάρια (π.χ. μαθητής/τρια-εργοδότης, μαθητής/τρια-εργαζόμενος/η, μαθητής-ΤΑ, μαθητής-ΓΕ, μαθητής-εκπρόσωπος εργαζομένων και σενάριο εργατικού ατυχήματος στην επιχείρηση). ☞ Παρουσίαση σε Η/Υ της μεθόδου εκπόνησης εκτίμησης κινδύνου μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου π.χ. για ένα σχολείο και για μια εταιρεία catering. ☞ Ανάθεση ομαδικών εργασιών (projects) π.χ. α) οργάνωση συστήματος διαχείρισης ΑΥΕ σε μια επιχείρηση, β) εκπόνηση εκτίμησης κινδύνου για μια επιχείρηση, γ) οργάνωση μιας καμπάνιας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τους εργαζόμενους μιας επιχείρησης ☞ Επίσκεψη εμπειρογνώμονα /επαγγελματία της ΑΥΕ και συζήτηση με τους μαθητές/ μαθήτριες.

	εφαρμογή μελέτης εκτίμησης κινδύνου – διαδραστικό εργαλείο	
Ειδικά θέματα ασφάλειας και υγείας για τους επιμέρους Τομείς.	Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος 4.1 Γεωργικά μηχανήματα (χειρισμός, συντήρηση) 4.2 Χώροι αποθήκευσης προϊόντων 4.3 Εργασία σε θερμοκήπιο, σε ιχθυοκαλλιέργειες 4.4 Ειδικοί χημικοί παράγοντες 4.5 Πρόληψη τραυματισμών από αιχμηρά αντικείμενα – βιολογικοί κίνδυνοι Διοίκησης και Οικονομίας 4.6 Κίνδυνοι από χρήση μηχανημάτων 4.6.1 Προληπτική συντήρηση, επισκευές και Ασφάλεια μηχανημάτων 4.7 Εργασία σε κλειστούς χώρους 4.8 Πολύωρη εργασία σε κουραστικές στάσεις σώματος– Μυοσκελετικά προβλήματα 4.9 Ειδικά μέσα Δομικών Έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού Τεχνικά έργα - Ημερολόγιο μέτρων ασφάλειας- Φάκελος και Σχέδιο ασφάλειας και υγείας - Εκ των προτέρων γνωστοποίηση 4.10 Εκσκαφές- Κατεδαφίσεις- Διακίνηση υλικών-Διάδρομοι κυκλοφορίας 4.11 Εργασίες σε ύψος- προστασία από πτώσεις- Ασφάλεια ικριωμάτων και φορητών κλιμάκων 4.12 Εργασία σε κλειστούς χώρους 4.13 Χειρωνακτική διακίνηση φορτίων	Παρουσίαση του περιεχομένου με Power point χρησιμοποιώντας αρκετά πρακτικά παραδείγματα για διευκόλυνση της κατανόησης των εννοιών ↪ Προβολή ταινιών και φωτογραφιών από πραγματικούς χώρους εργασίας ↪ Προβολή ταινιών (κινουμένων σχεδίων) με τον ήρωα Naro του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ΑΥΕ (EU-OSHA) ανάλογα με την συζητούμενη ενότητα (π.χ. κίνδυνοι από μηχανήματα κοπής) ↪ Παρουσίαση σε Η/Υ της μεθόδου εκπόνησης εκτίμησης κινδύνου μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου π.χ. για ένα ξυλουργείο. ↪ Ανάθεση ομαδικών εργασιών (projects) π.χ. α) εκπόνηση εκτίμησης κινδύνου για μια επιχείρηση σχετική με την αντίστοιχη ειδικότητα, β) οργάνωση συστήματος διαχείρισης ΑΥΕ σε μια επιχείρηση, γ) οργάνωση καμπάνιας ενημέρωσης μέσα σε μια επιχείρηση ↪ Επίσκεψη εμπειρογνώμονα /επαγγελματία της ΑΥΕ και συζήτηση με τους μαθητές/τριες. ↪ Επίσκεψη των μαθητών/τριων σε επαγγελματικό χώρο συναφή με την ειδικότητα τους και παρουσίαση των κινδύνων και των μέτρων ασφάλειας

4.14 Σήμανση εργοταξίων 4.15 Ανυψωτικά μηχανήματα - Μηχανήματα έργων- Περονοφόρα οχήματα 4.16 Ειδικά μέσα ατομικής προστασίας Εφαρμοσμένων Τεχνών 4.17 Κίνδυνοι από ειδικούς χημικούς παράγοντες (π.χ. χρώματα, διαλύτες) 4.18 Ασφάλεια εργαλείων χειρός και φορητών εργαλείων (π.χ. κοπτικά) 4.19 Πολύωρη εργασία σε κουραστικές στάσεις σώματος- Μυοσκελετικά προβλήματα 4.20 Ειδικά μέσα ατομικής προστασίας 4.21 Ασφάλεια βιομηχανικών αερίων 4.22 Πολύωρη εργασία σε κουραστικές στάσεις σώματος- Μυοσκελετικά προβλήματα 4.23 Ασφάλεια εργαλείων ηλεκτρικών, χειρός και φορητών εργαλείων (π.χ. κοπτικά) 4.24 Ασφάλεια ειδικών μηχανημάτων (πχ. επεξεργασίας υφασμάτων και ξύλο, μεταποίησης ενδυμάτων και επίπλου κτλ) Ειδικά μέσα ατομικής προστασίας Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού 4.25 Ασφάλεια ηλεκτρολογικών/ηλεκτρονικών εγκαταστάσεων 4.26 Μέσα ατομικής προστασίας Μηχανολογίας Κίνδυνοι από χρήση μηχανημάτων 4.26.1 Προληπτική συντήρηση, επισκευές	

4.26.2 Ασφάλεια εργαλείων χειρός και φορητά εργαλεία (κοπτικά, ηλεκτροσυγκολλήσεων κλπ)

4.26.3 Ασφάλεια μηχανών κατεργασίας μετάλλων

4.26.4 Ασφάλεια ξυλουργικών μηχανημάτων

4.26.5 Ασφάλεια μηχανών μηχανουργείων, πρεσών

4.26.6 Ανυψωτικά μηχανήματα - Μηχανήματα έργων-Περονοφόρα οχήματα

4.27 Ασφάλεια ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων

4.28 Ασφάλεια βιομηχανικών αερίων

4.29 Ειδικά μέσα ατομικής προστασίας

Πληροφορικής

4.30 Πολύωρη εργασία σε κουραστικές στάσεις σώματος-Μυοσκελετικά προβλήματα

4.31 Εργασία σε κλειστούς χώρους

4.32 Ασφάλεια εγκαταστάσεων

Υγείας Πρόνοιας- Ευεξίας

4.33 Πρόληψη τραυματισμών από αιχμηρά αντικείμενα – βιολογικοί κίνδυνοι

4.34 Χειρωνακτική διακίνηση φορτίων

4.35 Πολύωρη εργασία σε κουραστικές στάσεις σώματος – Μυοσκελετικά προβλήματα

4.36 Ειδικά μέσα ατομικής προστασίας

4.37 Κίνδυνοι από ειδικούς χημικούς παράγοντες (π.χ. φάρμακα, βαφές, διαλύτες, απολυμαντικά)

4.38 Κίνδυνοι από ιοντίζουσες ακτινοβολίες (π.χ. τομογράφοι)

4.39 Βία στην εργασία και εργασία σε βάρδιες

Οδηγίες διδασκαλίας

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει το μαθητή/τρια με τις απαραίτητες πληροφορίες, γνώσεις και δεξιότητες που θα επιτρέψουν τη σταδιακή ένταξη σε μια δυναμικά μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας αλλά και στην ενεργό κοινωνική ζωή. Ο εν λόγω σκοπός βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τους γενικότερους σκοπούς της εκπαίδευσης και ειδικότερα με το «... να καλλιεργούν αρμονικά ... τις κλίσεις τους και τα διαφέροντά τους ... Να αποκτούν .. κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση ... να αντιλαμβάνονται... την κοινωνική αξία και ισοτιμία της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας ..» (εδ. β /παρ.1 /άρθρο 1 /κεφ. Α του 1566/85).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο/η μελλοντικά εργαζόμενος/η οφείλει να έχει βασικές γνώσεις σε ζητήματα απασχόλησης, εργατικής νομοθεσίας, υγείας και ασφάλειας, πρακτικών θεμάτων διοίκησης κ.ά., ώστε να μπορεί να ελίσσεται αποτελεσματικά στο σύγχρονο ευμετάβλητο εργασιακό περιβάλλον έχοντας παράλληλα συνείδηση των ιδιαίτερων ατομικών χαρακτηριστικών του καθώς και των επαγγελματικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του, οι **ειδικότεροι στόχοι** του μαθήματος είναι:

- να υποστηρίξει το μαθητή/μαθήτρια να εντοπίσει τα ιδιαίτερα ατομικά χαρακτηριστικά του/της που διαμορφώνουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές του/της αποφάσεις
- να διευκολύνει -υποστηρίξει το μαθητή και τη μαθήτρια στην προσπάθειά του/της να αναζητήσει ενεργά έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν στην επαγγελματική του σταδιοδρομία, αναπτύσσοντας παράλληλα δεξιότητες συγκέντρωσης, κριτικής ανάγνωσης και διαχείρισης της πληροφορίας
- να ενεργοποιήσει- ευαισθητοποιήσει το μαθητή και τη μαθήτρια ώστε ενεργά- συνειδητά και ώριμα (ανάλογα με την ηλικιακή και αναπτυξιακή του/της πορεία) να πάρει αποφάσεις που αφορούν στη σταδιοδρομία του/της (και ειδικότερα να επιλέξει ειδικότητα αφότου έχει γνωρίσει τις ιδιαιτερότητες των ειδικοτήτων που περιλαμβάνει ο τομέας του/της)
- να ενημερώσει- ευαισθητοποιήσει το μαθητή και τη μαθήτρια σε θέματα που αφορούν στο περιεχόμενο/ αντικείμενο των ειδικοτήτων του τομέα του/της
- να συνδέσει τη θεωρητική εκπαίδευση με τις σύγχρονες συνθήκες/ απαιτήσεις στην αγορά εργασίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο
- να αναδείξει τις αρχές, προϋποθέσεις και πρακτικές διασφάλισης της ατομικής υγείας και ασφάλειας του εργαζόμενου στο εργασιακό πλαίσιο
- να προετοιμάσει το μαθητή και τη μαθήτρια σε θέματα που αφορούν στο μελλοντικό του/της ρόλο ως εργαζόμενο/η ώστε να ενταχθεί ομαλά στην αγορά εργασίας.

Σε συμφωνία με το παραπάνω πλαίσιο, το μάθημα πρέπει να διαθέτει τα **εξής χαρακτηριστικά**:

- ⇒ να είναι **μαθητοκεντρικό** προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες του αναπτυξιακού και ηλικιακού σταδίου που βρίσκονται οι μαθητές/τριες,
- ⇒ να είναι **ευέλικτο** με δυνατότητα προσαρμογής και ανανέωσης ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες τόσο σε επίπεδο ατόμου- ομάδας όσο και σε επίπεδο τοπικής πραγματικότητας,
- ⇒ να είναι **σύγχρονο** και να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας (λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές ανακατατάξεις, τις τεχνολογικές εξελίξεις σε τοπικό,

εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο δίνοντας παράλληλα την κοινωνική ανθρωποκεντρική διάσταση της σταδιοδρομίας - προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη-),

- ⇒ να λειτουργεί λιγότερο συμβατικά όσον αφορά το ρόλο του/ης εκπαιδευτικού ο οποίος, στην προκειμένη περίπτωση, αναλαμβάνει ρόλο κύρια διευκολυντικό- υποστηρικτικό- εμπυχωτικό παρά ηγετικό- καθοδηγητικό- δασκαλοκεντρικό,
- ⇒ να χρησιμοποιεί μέσα και μεθόδους που ανταποκρίνονται στην ενεργό συμμετοχική μάθηση, που καλλιεργούν την ανάπτυξη κριτικών ατόμων,
- ⇒ για να μπορούν τα παραπάνω χαρακτηριστικά να εφαρμοστούν απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία ενός κλίματος που διευκολύνει την προσωπική ανάπτυξη και ενεργό μάθηση.

Το τελευταίο μπορεί να επιτευχθεί ειδικά όταν ο/η μαθητής/τρια:

- ✓ διευκολύνεται να αναπτύξει μια σχέση εμπιστοσύνης με τον/την εκπαιδευτικό, η οποία σχέση από μόνη της μπορεί να καταστεί πηγή μάθησης και ανάπτυξης
- ✓ εμπλέκεται ενεργά στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- ✓ γίνεται ικανός/ή να συνδέει τα διαδραματιζόμενα στην εκπαιδευτική πράξη, με τις ατομικές του/της ανάγκες, ανησυχίες, προβληματισμούς
- ✓ αποκτά την δυνατότητα επιλογής και προσαρμογής των όσων λαμβάνουν χώρα στην τάξη με τις ιδιαίτερες ανάγκες- ικανότητες και ενδιαφέροντα
- ✓ εμπλέκεται δυναμικά και ενεργά στην υλοποίηση των στόχων που από κοινού με τον εκπαιδευτικό έχουν τεθεί
- ✓ αναγνωρίζεται ολιστικά σαν μια προσωπικότητα που σκέπτεται, αισθάνεται, και ενεργεί

Το μάθημα «**Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός-Ασφάλεια και Υγεία στο χώρο εργασίας**», είναι μάθημα που προσφέρεται για ουσιαστικό διάλογο (όχι επιμέρους μονολόγους), για διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση. Τα θέματα θα πρέπει να προσεγγίζονται με συμμετοχικές και βιωματικές μεθοδολογίες που προωθούν την ανακαλυπτική μάθηση και καλλιεργούν ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις. Ειδικότερα, οι μέθοδοι και οι τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εν λόγω μάθημα είναι οι εξής:

- α) Η μαθητοκεντρική εξατομικευμένη και διαφοροποιημένη διδασκαλία με στόχο την ενεργοποίηση και συμμετοχή του μαθητή/τριας, ώστε ο μαθητής/τρια να μάθει να μαθαίνει.
- β) Η διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση, με στόχο τη συνολική αντίληψη του αντικειμένου και της πραγματικότητας.
- γ) Η μελέτη πηγών με στόχο την ενεργοποίηση του μαθητή/τριας και την ιστορική και συγκριτική προσέγγιση της γνώσης.
- δ) Η χρήση των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας (αφήγηση, ερωτήσεις-απαντήσεις, διάλογος, χρήση σχολικού εγχειριδίου και βοηθημάτων, εργασίες μαθητών κ.λπ.).

Ειδικότερα:

-Η διάλεξη. Η διάλεξη χρησιμοποιείται συνήθως όταν το αντικείμενο διδασκαλίας περιέχει πολλές πληροφορίες και όταν ο αριθμός των μαθητών/τριων στην τάξη είναι μεγάλος. Η διάλεξη θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής: την εισαγωγή, το κυρίως θέμα και το συμπέρασμα.

-Οι ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις αυξάνουν τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων. Χρησιμοποιούνται συνήθως για να ελεγχθεί η κατανόηση, να παρακινηθεί η κριτική σκέψη και η δημιουργικότητα, να συναχθούν συμπεράσματα, να βελτιωθεί η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων ή να ενεργοποιηθεί η ερευνητική δραστηριότητα. Μπορεί να είναι ανοιχτού ή κλειστού τύπου, ανάλογα με το στόχο και το περιεχόμενο της διδασκαλίας.

-Ο διάλογος. Επισημαίνεται ότι διάλογος δεν είναι οποιαδήποτε συζήτηση, αλλά απαιτεί μια δομημένη διαδικασία εστιασμένη στους στόχους του αντικειμένου διδασκαλίας, γι' αυτό και χρειάζεται προετοιμασία εκ μέρους του εκπαιδευτικού. Ο διάλογος γίνεται με βάση τον ορθό λόγο και με επιχειρήματα, τόσο για την υπεράσπιση μιας άποψης ή πράξης, όσο και ως μέσο επίλυσης των διαφορών και των συγκρούσεων. Και βέβαια ενώ οι επιμέρους μονόλογοι είναι εύκολοι, ο διάλογος είναι δύσκολος γιατί απαιτεί κανόνες.

ε) Η διαφοροποιημένη διδασκαλία, κατά την οποία δίνεται έμφαση:

- ☞ στην αξιοποίηση των προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών των μαθητών/τριών
- ☞ στην καλλιέργεια κινήτρων για ενεργοποίηση της συμμετοχής,
- ☞ στην καλλιέργεια κλίματος αναγνώρισης και αποδοχής,
- ☞ στην καλλιέργεια επικοινωνίας και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων,
- ☞ στη συμμετοχή των μαθητών/τριών στη διαχείριση της μάθησής τους.
- ☞ στη διαμόρφωση ελκυστικών περιβαλλόντων μάθησης και τη σύνδεσή τους με τα περιβάλλοντα ζωής.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω προσεγγίσεις δεν είναι περιοριστικές. Κάθε εκπαιδευτικός, σε κάθε διδακτική ώρα, μπορεί να εφαρμόσει όποιες μεθόδους και τεχνικές κρίνει προσφορότερες, αρκεί να αφήσει τη φαντασία του ελεύθερη, έχοντας ως οδηγό τους στόχους του μαθήματος και την πρόοδο των μαθητών/τριών.

Το συγκεκριμένο μάθημα αποτελείται από δύο θεματικές περιοχές.

α. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Γνωρίζω το σήμερα/Διερευνώ το αύριο

Η προσωπικότητά μας, κλειδί για το μέλλον Συνεχώς βελτιώνομαι

Τι μας χωρίζει, τι μας ενώνει

Οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις

Παίρνοντας εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις

Αναπτύσσομαι δια βίου

Το εργασιακό περιβάλλον στον 21^ο αιώνα

Το ζήτημα της ανεργίας. Αντιμετωπίζεται

Σήμερα στο Σχολείο, Αύριο στην Αγορά Εργασίας: Ένας εργαζόμενος και μια εργαζόμενη που συνεχώς μαθαίνουν και εξελίσσονται
Σπουδές και Εργασία χωρίς σύνορα
Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα
Ταξινόμηση Επαγγελμάτων

β. Ασφάλεια και Υγεία

Δομικά στοιχεία του εργασιακού περιβάλλοντος (φυσικό περιβάλλον, υλικό περιβάλλον, αρχιτεκτονική και εργονομία, κοινωνικό περιβάλλον κ.ά.)

Η έννοια της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων

Όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας (αρμόδιες επιτροπές, γιατρός εργασίας, τεχνικός ασφαλείας, ισχύον θεσμικό πλαίσιο)

Μέσα Ατομικής Προστασίας και χρήση τους.

Η έννοια και τρόποι πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου

Εργατικά ατυχήματα – Επαγγελματικές Ασθένειες

Βλαπτικοί παράγοντες και τρόποι περιορισμού τους

Υποχρεώσεις Εργαζομένων – Εργοδοτών και Πολιτείας για τη διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να επιδείξουν ευελιξία στον χρονικό προγραμματισμό του μαθήματος, ώστε να το προσαρμόσουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις εκάστοτε εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές συνθήκες και συγκυρίες. Οπωσδήποτε πρέπει να φροντίσουν να καλυφθεί η θεματολογία του δεύτερου μέρους.

Μέσα και Όργανα Εργαλεία – εκπαιδευτικό Υλικό:

Για τη διδασκαλία του μαθήματος είναι απαραίτητα:

Το βιβλίο του μαθήματος, συσκευή video προβολέα και Η/Υ με σύνδεση σε Ίντερνετ για την παρουσίαση (Power Point) εκπαιδευτικών CD και ιστοσελίδων ως συμπληρωματικό υλικό, όπως:

Προτεινόμενο Υποστηρικτικό Υλικό:

- Σχεδιάζω το Μέλλον μου, Βιβλίο Μαθητή
- Σχεδιάζω το Μέλλον μου, Βιβλίο Καθηγητή

Χρήσιμες Ιστοσελίδες

- <http://www.mysep.gr/?cat=120>
- Διαδικτυακή πύλη εφήβων (ΕΟΠΠΕΠ): <http://www.eoppep.gr/teens/>

Ιστοσελίδες στη δικτυακή πύλη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης:

- <http://www.ypakp.gr/index.php?ID=V1MLCqNyGs18p3ug>

Διαδρομή: Σύνδεση με <http://www.ypakp.gr/> Από το μενού πάνω αριστερά, επιλέγω

Θέματα και μετά Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

Προτείνεται επίσης οι εκπαιδευτικοί να εστιάσουν κατά προτεραιότητα στα θέματα υγείας και ασφάλειας που αντιστοιχούν στους Τομείς που λειτουργούν στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα».

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής & Εκπ/σης
- Δ/νση Παιδείας, Ομογ., Διαπολ. Εκπ/σης, Ξένων και Μειον. Σχολείων
- Αυτοτελές Τμήμα Επαγγελματικού Προσ/μού
- Γενική Διεύθυνση Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης
- Δ/νση Επαγγ/κής Εκπ/σης -Τμήμα Α'